

PŘÍJMY NADAČNÍCH SUBJEKTŮ

Tomáš Rosenmayer, Centrum pro výzkum neziskového sektoru

Nadace a nadační fondy jsou především finančními institucemi. Jejich hlavní úlohou je získávat, spravovat, rozmnožovat a rozdělovat nezávislé finanční prostředky pro veřejně prospěšné účely. Jedná se o neustálý proces a vždy na jeho začátku stojí nadační subjekt před úkolem finanční prostředky získat. Předmětem dnešního článku je právě podrobnější pohled na zdroje finančních prostředků nadací a nadačních fondů.

Zdroje dat

Údaje o příjmech nadačních subjektů jsme čerpali z uskutečněného dotazníkového šetření a z výročních zpráv. Nakonec se nám podařilo získat údaje o příjmech za 187 nadací (54 %) a 264 nadačních fondů (30 %). Sběr dat z výročních zpráv nám však neumožnil sledovat příjmy v tak podrobné struktuře, jako by tomu bylo v případě, pokud bychom čerpali údaje jen z dotazníkového šetření. To je velká škoda, neboť stále nejvýznamnějším zdrojem (tvoří více než čtyři pěti všech příjmů v případě nadací a téměř 90 % u nadačních fondů) jsou transferové příjmy – dary od fyzických a právnických osob, přijaté dotace z domácích (lokálních) rozpočtů, z rozpočtů jiných států a od mezinárodních agentur, dále přijaté nadační příspěvky od jiných nadačních subjektů od nás i ze zahraničí a konečně převody z „mateřských“ zahraničních nadací – a právě u nich jsme museli sledování zúžit na pouhé dva ukazatele (dary a dotace a granty). Jsme si jisti, že podrobná analýza transferových příjmů by přinesla zajímavé poznatky.

Výše a struktura příjmů

Výše a struktura příjmů v roce 2002 byla mimo jiné ovlivněna katastrofálními povodněmi, které v tomto roce zasáhly naši zemi. Příjmy sledovaných nadací dosahovaly v roce 2002 více než 1 100 mil. Kč. Příjmy sledovaných nadačních fondů v roce 2002 pak byly 250 mil. Kč (což je mimochodem více, než kolik činí velikost jejich majetku). Většina subjektů – více než polovina nadací a více než čtyři pětiny nadačních fondů – však měla celkový příjem nižší než 1 mil. Kč.

U většiny subjektů dominují mezi příjmy dary. Převaha dotací a grantů v případě *grantujících* nadací je způsobena tím, že naše největší nadace ještě stále většinu svých prostředků získávají ze zahraničních zdrojů. Celkovou strukturu příjmů ovlivňují příjmy získané těmi největšími subjekty, neboť jedenáct nadací s příjmy vyššími než 20 mil. Kč získalo 58 % všech příjmů nadací. Avšak vesměs u každé z těchto největších nadací tvoří absolutní většinu příjmů jen jeden zdroj, všeobecně je přitom známo, že nediverzifikované zdroje znamenají pro neziskové organizace riziko.

V minulém článku jsem naznačil, že nedostatečná velikost majetku nepřináší odpovídající výnosy (úroky a dividendy tvoří 6,5 % příjmů v případě nadací a 5 % v případě nadačních fondů). Celkem 14 nadací mělo příjem z pronájmu vyšší než 1 mil. Kč, zde je však nutné – stejně jako v případě prodeje majetku – odečíst odpovídající položku na straně výdajů spojených s údržbou, resp. pořízením majetku (odpisy). Všechny další příjmy – tedy příjmy z reklamy, příjmy z loterií, tombol a veřejných sbírek, příjmy z kulturních, společenských a vzdělávacích akcí – jsou většinou ojedinělé a nepředstavují pro nadační subjekty žádný trvalý zdroj finančních prostředků.

Příjmy nadací podle typologie (v tis. Kč) za sledované subjekty

<i>Typologie</i>	<i>Dary</i>	<i>Dotace a granty</i>	<i>Ostatní příjmy</i>	<i>CELKEM</i>	<i>Sledovaný počet</i>	<i>Skutečný počet</i>
<i>Školské</i>	1 972	0	2 677	4 649	12	30
<i>Zdravotně-sociální</i>	20 231	475	5 864	26 570	12	23
<i>Kulturní</i>	6 308	4 304	4 256	14 868	12	21
<i>Církevní</i>	12 572	299	4 545	17 416	4	7
<i>Firemní</i>	99 655	467	16 130	116 252	25	39
<i>Vládní</i>	9 705	14 353	39 245	63 303	19	25
<i>Grantující</i>	277 387	335 640	114 408	727 435	73	93
<i>Operující</i>	99 169	3 890	26 690	129 749	20	40
<i>Ostatní</i>	18 395	0	827	19 222	10	68
CELKEM	545 394	359 428	214 642	1 119 464	187	346

Závěr

I když údaje, které se nám podařilo získat, ještě nemají tu správnou vypovídací hodnotu, jedno lze s jistotou konstatovat: většina finančních prostředků, které nadace a nadační fondy získávají, má stále určený účel donátorem, a tak nadační subjekty zůstávají při naplňování veřejně prospěšných cílů pouhými přerozdělovateli. Z ostatních zdrojů, které se nadačním subjektům podaří získat, je financována jejich režie, na kterou účelové transfery obvykle nesměřují. Tím je popřena jedna ze základních funkcí nadačních subjektů – funkce investora. Nadace jsou totiž zřízeny také k tomu, aby dokázaly investovat prostředky účinněji a inovativněji než jiné instituce nebo občané. Tuto funkci však bez existence volných prostředků nelze naplňovat.